

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернігівської області** щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернігівської області в IV кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернігівської області у IV кварталі 2020 року свідчать, що на тлі посилення карантинних заходів респонденти очікують помірне скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців та стримано оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується посилення інфляційних процесів та високий рівень девальвації національної валюти.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 8.3% (у попередньому кварталі – 8.3%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 24.4%;
- **прискорення зростання цін на споживчі товари та послуги:** 53.8% респондентів очікують, що інфляція перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 30.8%), у цілому по Україні – 50.8%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- **суттєву девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 84.6% респондентів (у попередньому кварталі – 92.3%), у цілому по Україні – 87.1%;
- **фінансово-економічний стан своїх підприємств на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (як і в попередньому кварталі) (таблиця). У цілому по Україні очікується незначне поліпшення фінансово-економічного стану – 1.3%;
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 7.7% (у III кварталі 2020 року – 25.0%) та подальше зростання обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – 28.6% (у попередньому кварталі – 25.0%) (таблиця). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 7.1% та 3.8% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей «мінус» 8.3% та «мінус» 7.7% відповідно (у попередньому кварталі – 11.1% та 0.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.5% та 3.8% відповідно;
- **істотне скорочення кількості працівників на своїх підприємствах:** баланс відповідей – «мінус» 30.8% (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 9.9%;
- **зростання цін на товари/послуги, що купуються вищими темпами (баланс відповідей – 76.9%), ніж на товари/послуги власного виробництва (баланс відповідей – 38.5%) (у III кварталі 2020 року – 76.9% та 53.8% відповідно) (графік 6).** За оцінками респондентів області, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину, матеріали та вартість трудових ресурсів (графік 7);
- **прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 76.9% та 61.5% відповідно (у III кварталі 2020 року – 33.3% та 38.5% відповідно) (графіки 4, 6).

Головним чинником, що обмежує спроможність підприємств області нарощувати виробництво, залишається недостатній попит (зазначили 61.5% респондентів) (графік 5).

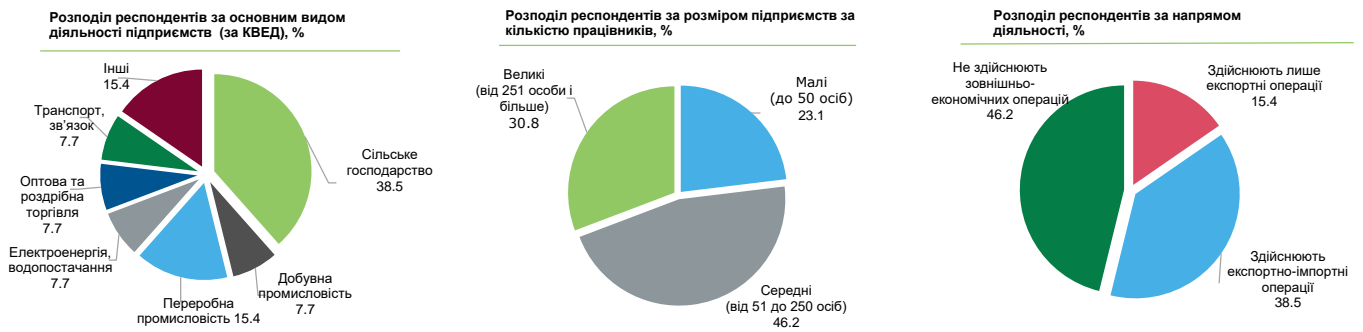
Очікується подальше зростання потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати банківські кредити (50.0% опитаних), надають перевагу кредитам у національній валюті. За оцінками респондентів, умови доступу до банківських кредитів останнім часом пом'якшилися (графік 9). Основним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами (графік 10).

92.3% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

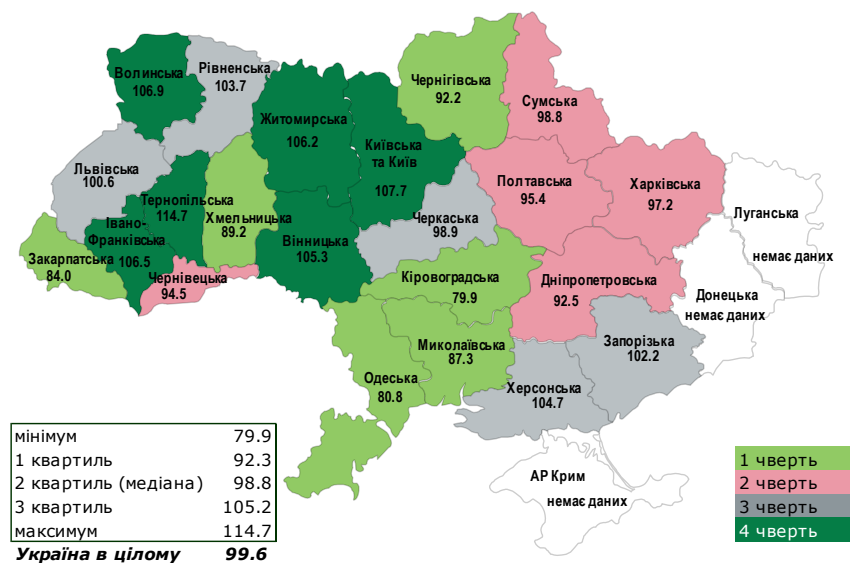
- **поточний фінансово-економічний стан поганий** п'ятий квартал поспіль: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у III кварталі 2020 року – «мінус» 23.1%), у цілому по Україні – «мінус» 3.2%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва зменшився і є нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – 12.5%);
- **ресурси вільних виробничих потужностей зменшилися.** Підприємства області неспроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – «мінус» 7.7% (у III кварталі 2020 року – 16.7%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 06 листопада – 01 грудня 2020 року;
- опитано всього 13 підприємств;
- репрезентативна за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернігівської області щодо їх ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	0.0	0.0	-14.3	0.0	0.0
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	7.7	0.0	-15.4	25.0	7.7
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	8.3	-15.4	-7.1	11.1	-8.3
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	23.1	-14.3	-7.1	0.0	-7.7
кількості працівників	-15.4	-28.6	-28.6	-16.7	-30.8

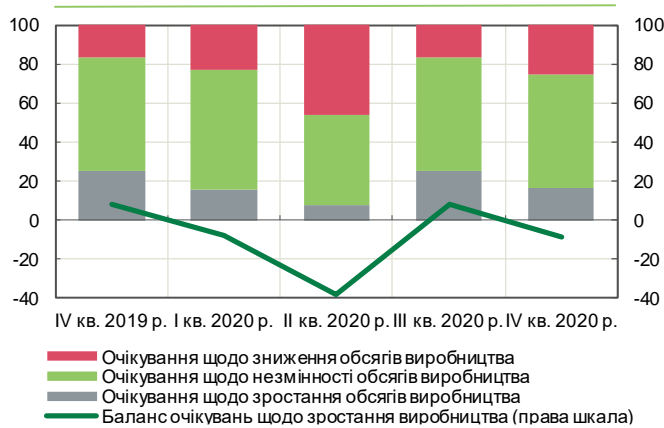
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

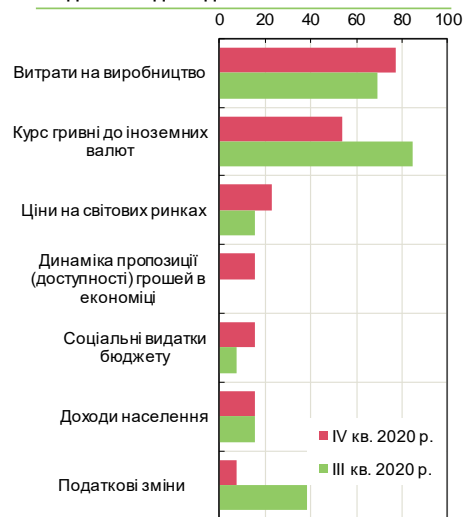
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

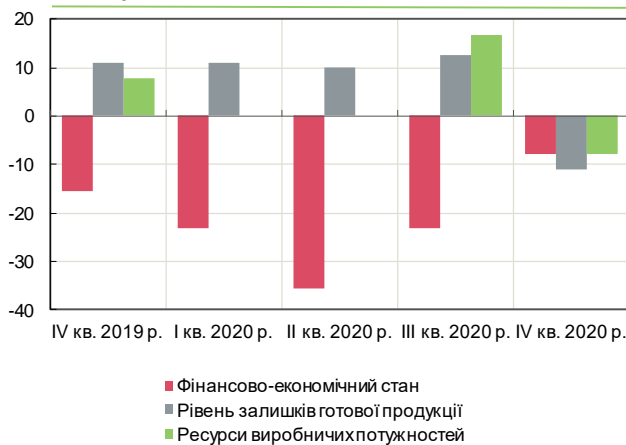
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

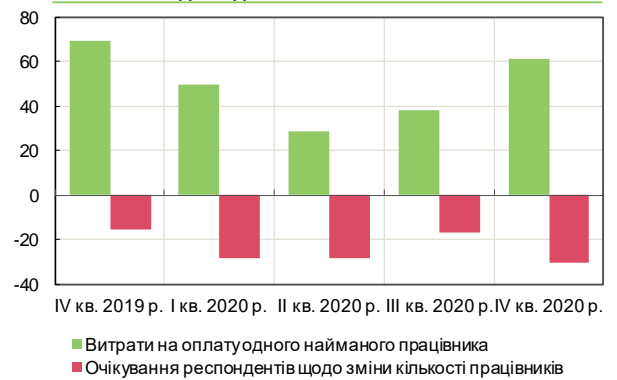
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

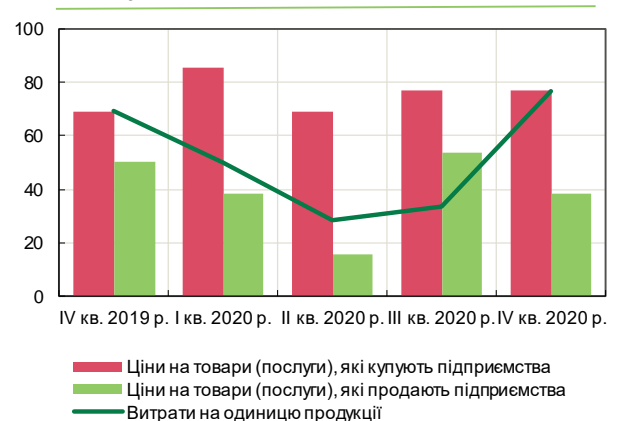
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

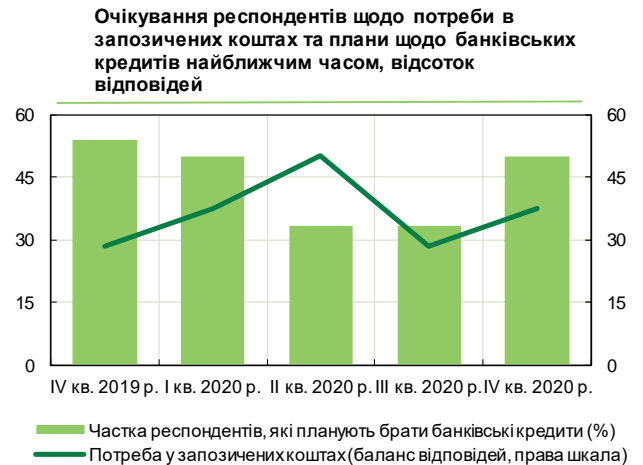
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

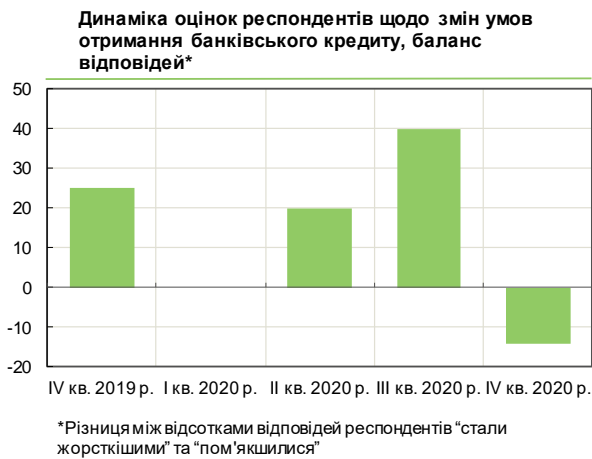
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

